

Sygn. akt I ACz 1700/14

POSTANOWIENIE

Dnia 9 października 2014 roku

Sąd Apelacyjny w Krakowie, Wydział I Cywilny
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Jan Kremer

po rozpoznaniu w dniu 9 października 2014 roku w Krakowie
na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w T.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością
w T.

o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego

na skutek zażalenia strony powodowej na punkt 2 postanowienia Sądu
Okręgowego w K. z dnia 31 lipca 2014 roku, sygn. akt IX GC 609/14

postanawia:

oddalić zażalenie.

Sygn. akt I ACz 1700/14

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 31 lipca 2014 r. Sąd Okręgowy w Krakowie w punkcie 1 ustalił wartość przedmiotu sporu na kwotę 302.767 zł, w punkcie 2 oddalił wniosek strony powodowej (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w T. o zwolnienie od kosztów sądowych

W uzasadnieniu odnoszącym się do odmowy zwolnienia od kosztów sądowych Sąd Okręgowy, wskazał, że strona powodowa w pierwszym półroczu 2014 r. osiągnęła przychód w kwocie 270.533 zł. Nadwyżka kosztów nad przychodami w tym okresie wyniosła 181.373 zł, lecz w istocie 44.005 zł, ze względu na koszt w postaci amortyzacji w kwocie 137.368 zł. Sama okoliczność poniesienia przez stronę powodową straty z działalności gospodarczej nie wystarczy do zwolnienia od kosztów sądowych. Zdaniem Sądu Okręgowego należna opłata sądowa od pozwu w kwocie 15.139 zł nie jest nadmierna, gdyż stanowi zaledwie 1/3 miesięcznych przychodów strony powodowej. Sąd Okręgowy podkreślił, że przepis art. 103 u.k.s.c. nie wskazuje na żadne należności i wydatki, które wyprzedzałyby obowiązek uiszczania kosztów sądowych. Nadto wskazał, że koszt w postaci amortyzacji 137.368 zł nie był rzeczywistym wydatkiem, lecz przewidzianym przepisami podatkowymi prawem podatnika do pomniejszenia dochodu o określoną przepisami część wartości środków trwałych mającą stanowić ekwiwalent

zmniejszenia ich wartości na skutek zużycia eksploatacyjnego. Dlatego też nawet wykazana nadwyżka kosztów nad przychodem za I półrocze 2014 r. nie usprawiedliwia zwolnienia od kosztów sądowych.

Zażalenie na powyższe postanowienie wniosła strona powodowa, zaskarżając je w części tj. co do punktu 2.

Zaskarżonemu postanowieniu zarzuciła naruszenie art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych poprzez jego niewłaściwe zastosowanie a w konsekwencji błędne oddalenie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W konkluzji strona powodowa wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych w całości oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania zażaleniowego, ewentualnie uchylenie wydanego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu skarżąca podała, że przedłożone w sprawie dokumenty świadczą o tym, że jej aktualna sytuacja finansowa nie pozwala na pokrycie jakichkolwiek kosztów sądowych. Wskazała że potrzeba wytoczenia powództwa powstała nagle, na skutek wszczęcia postępowania egzekucyjnego na wniosek strony pozwanej, co uniemożliwiało zebranie środków pieniężnych na dokonanie opłaty sądowej od pozwu. Podała, że na skutek zajęcia wierzytelności przez Komornika Sądowego, nie osiąga obecnie takich przychodów, jak przed wszczęciem postępowania egzekucyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 103 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. nr 167, poz. 1398 ze zm.). osoba prawna może uzyskać zwolnienie od kosztów sądowych o ile wykaże, że nie posiada dostatecznych środków na ich poniesienie. A zatem na wnioskodawcy ciąży obowiązek wykazania, iż z uwagi na sytuację majątkową nie jest w stanie ponieść kosztów sądowych. Brak środków na pokrycie kosztów sądowych oznacza wykazanie braku efektywnych aktywów mogących ulec spieniężeniu w celu spełnienia obowiązku fiskalnego względem Skarbu Państwa w postępowaniu sądowym. Ze sformułowania tego przepisu wynika bowiem, że jeżeli w dyspozycji osoby prawnej nie pozostawały w ostatnim czasie przed złożeniem wniosku o zwolnienie od kosztów kwoty wystarczające na pokrycie wymaganej opłaty, to wniosek o zwolnienie od kosztów należy uznać za uzasadniony, chyba że osoba prawna celowo wyzbyła się majątku, względnie wykazała się innego rodzaju rażącą niegospodarnością i niefrasobliwością, która w świetle zasad współżycia społecznego czyniłaby niezasadnym finansowanie ze środków Skarbu Państwa procesu zainicjowanego przez taką osobę prawną.

Sąd Apelacyjny podziela poczynione przez Sąd I instancji ustalenia, że sytuacja majątkowa strony powodowej pozwala na uiszczenie poniesienie

kosztów sądowych, które na obecnym etapie sprawy sprowadzają się do opłaty sądowej od pozwu w kwocie 15.139 zł.

Odnosząc się do argumentacji zażalenia od niemożności wygospodarowania środków pieniężnych z przeznaczeniem na opłatę od apelacji z powodu toczzonego postępowania egzekucyjnego i dokonanych w jego toku zajęć, wskazać należy, że załączone do zażalenia dokumenty potwierdzające, że wobec strony powodowej jest prowadzone postępowanie egzekucyjne i w jego toku dokonano zajęć wierzytelności, nie są tożsame z faktem, że pozwana spółka nie posiada żadnych środków, które mogła by przeznaczyć na uiszczenie należnej opłaty.

Pomimo dokonanej zajęcia wierzytelności, strona powodowa nie zaprzestała regulowania swoich zobowiązań, co wynika z dołączonego wyciągu z rachunku bankowego oraz rachunku zysków i strat. Nie ma zatem żadnych powodów, aby opłaty sądowe będące należnościami Skarbu Państwa miały być regulowane w ostatniej kolejności. Brak środków w rozumieniu art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. 10.90.594 j.t.) nie oznacza braku tylko takich środków, których przeznaczenie na jakikolwiek cel jest zbędne (tzn. wolnych). Obowiązek uiszczenia kosztów sądowych nie może być bowiem traktowany jako mający charakter drugorzędny, zaspokajany dopiero wówczas, gdy strona posiada zbędne, nie przeznaczone na inne cele. Strona pozwana winna była tak gospodarować posiadanymi środkami finansowymi, aby zabezpieczyć odpowiednią kwotę na prowadzenie postępowań sądowych, które ze swej natury są odpłatne. Podkreślić należy, że strona powodowa już wcześniej powinna się liczyć z kosztami z tym związanymi i odpowiednio do tego procesu przygotować - również pod względem finansowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 31 marca 1987 r. I CZ 26/87, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 lipca 1980 r., I CZ 99/80; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 września 1984 r., II CZ 104/84). W realiach niniejszej sprawy strona powodowa o potrzebie wytoczenia niniejszego procesu wiedziała co najmniej od dnia 5 maja 2014 r. tj. dnia wydania tytułu wykonawczego, którego wykonalności domaga się pozbawienia w niniejszym procesie, w tym bowiem dniu nadano klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Apelacyjnego z dnia 16 kwietnia 2014 r. sygn.

akt I ACa 217/14 oddalającego apelację (...) sp. z o.o. od wyroku Sądu I instancji utrzymującego w mocy nakaz zapłaty z dnia 4 czerwca 2012 r., a ostatecznie w dniu 20 maja 2014 r., kiedy to wystosowała do strony pozwanej cztery noty obciążeniowe. Od tego czasu miała świadomość konieczności zabezpieczenia środków finansowych we własnym majątku przeznaczeniem na należności sądowej. Tymczasem strona powodowa, pomimo dokonanej zajęcia wierzytelności miała możliwość dysponowania środkami zgromadzonymi na rachunku, gdyż w okresie kilkunastu dni przed wniesieniem pozwu, pozbywała się posiadanych w na rachunkach bankowych kwot, w szczególności dniu 16 czerwca 2014 r., posiadała na rachunku kwotę ponad 47.000 zł, lecz wykonała trzy przelewy z rachunku na kwoty 12.000 zł, 10.000 zł i 8.500 zł, (k. 115 akt) oraz na mniejsze kwoty, tak, że w dniu 23 czerwca 2014 r. a więc cztery dni przed wniesieniem

pozwu, dysponowała na rachunku zaledwie kwotą ok. 700 zł (k. 113 akt). To od strony powodowej zależało, na co przeznaczy zgromadzone środki finansowe, dlatego też w chwili obecnej nie może uchylać się od obowiązku pokrycia kosztów sądowych.

Ponadto należy podkreślić, iż nie ma waloru wiarygodności twierdzenie strony powodowej zawarte we wniosku o zwolnienie od kosztów strona powodowa, że choć zgodnie z bilansem na dzień 31 grudnia 2013 r. środki pieniężne w kasie i na rachunkach wyniosły ok. 154.000 zł, lecz rzeczywisty stan gotówki w kasie był niższy o 103.351 zł, która to kwota widnieje w dołączonym raporcie kasowym, jednak została ona pobrana przez M. R. i nie została zwrócona. Jak wynika bowiem z dołączonego na tę okoliczność dowodu w postaci raportu kasowego za okres od 1 maja 2014 r. do dnia 31 maja 2014 r. początkowy stan kasy w dacie otwarcia raportu wyniósł 139.127,79 zł, natomiast stan końcowy wynikający z odjęcia do stanu początkowego (139.127,79 zł) wszystkich rozchodów (łącznie 552 zł) i równoczesnym brakiem przychodów kasowych wyniósł 139.575,29 zł (k. 134 akt). Wobec powyższego spółka nie miałaby najmniejszych problemów z zabezpieczeniem sumy nie przekraczającej 15.500 zł.

Dlatego też, uznając zażalenie za pozbawione podstaw, Sąd Apelacyjny oddalił je na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 k.p.c.